

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Præsupposita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

7. Instabis: Ordo Divinae justitiae exigit, ne peccatum puniatur ultra suam exigentiam demeritoriam; sed exigentia demeritoria peccati venialis, etiam ut conjuncti cum peccato mortali tantum est ad poenam temporalem: ergo secundum ordinem Divinae justitiae veniale etiam ut conjunctum cum mortali non nisi poena temporali punitur. Minor probatur. Conjunctio cum mortali non mutat naturam peccati venialis, nec illud trahit extra suum genus: sed peccatum veniale ex genere suo tantum habet exigentiam demeritoriam ad poenam temporalem: ergo etiam ut conjunctum cum peccato mortali tantum exigit poenam temporalem.

Respondeo negando minorem, ejusque probationem distinguo: peccatum veniale ex genere suo tantum habet exigentiam demeritoriam poenae temporalis, negativè [hoc est, non exigit majorem poenam, quam temporalem; ita tamen ut ex adjuncta conditione subjecti possit admittere vel positivam exclusionem, vel exigentiam poenae aeternae] concedo; positivè, nego min: ergo etiam ut conjunctum cum mortali tantum exigit poenam temporalem, quantum est de se ne-

gativè, concedo; quantum est ex conditione subjecti, positivè, nego consequentiam.

Igitur observandum est ex Salmantic. hic disp. 17. n. 74. Peccatum veniale considerari posse in triplici statu. Primò, prout connotat subjectum DEO gratum per gratiam & charitatem, quâ ratione determinatè exigit poenam temporalem, & excludit aeternam. Secundò, prout connotat subjectum DEO exosum per peccatum mortale, & sic positivè exigit poenam aeternam, quia ex conditione talis status fit irremissibile in sensu composito illius status. Tertio, prout praescindit à connotatione & conditionibus subjecti, & sic non postulat quidem poenam aeternam, est tamen indifferens, ut juxta conditionem subjecti vel habeat determinatam exigentiam remissionis, adeoque & temporalis punitionis, si illud sit constitutum in gratia; vel determinatam exigentiam poenae aeternae, si illud sit constitutum in statu peccati mortalis, eò quòd subjectum DEO exosum in sensu composito illius status, etiam in peccatum veniale refundat tam culpae, quam poenae irremissibilitatem.

DISPUTATIO XXV.

DE

Peccato veniali. ad q. 89.

Hactenus de peccato personali mortali, tanquam principali analogato sub nomine & genere peccati, dictum: nunc peccatum veniale subjungimus; sic appellatum, quòd non destruat principium veniae, h. e. gratiam & charitatem; quemadmodum ex opposito mortale dicitur, quòd destruit gratiam, tanquam principium vitae supernaturalis.

ARTICULUS I.

An, & quid sit peccatum veniale?

SUMMARIUM.

1. Fides docet dari venialia.
2. Quae sunt talia ex sua natura.
3. Alia venialia ex genere suo, alia per accidens.
4. Plures differentiae inter mortale & veniale.
5. Quid sit actum esse simpliciter contra legem?
6. Primaria differentia inter peccatum mortale & veniale.
7. Objectiones.
8. Solvuntur.
9. Regula discernendi veniale a mortali.

§. I.

Praesupposita.

1. Suppono primò tanquam de fide certum, dari quaedam peccata venialia. Ita definitum est in Concilio Milevit. can. 7. & Trid. Sess. 6. c. 11. deducitur ex S. Script. Matth. 7. ubi aliqua peccata festuca, alia verò trabi comparantur. Item Eccles. 7. Prov. 14. & Jac. 3. ubi dicitur, omnes homines, & quidem quotidie peccare, quod de

R. P. Mezger, Theol. Schol., Tom. II.

peccatis mortalibus non potest intelligi, cum multi reperiantur sancti & justii, incedentes in omnibus mandatis & justificationibus Domini sine querela, ut constat ex Luca 1. Gen. 6. Job. 1. Dan. 6. igitur tantum intelligi potest de levibus & venialibus peccatis, in quae etiam justii cadunt, juxta illud: *Septies in die cadit justus*. Ratio congruentiae est: quia etiam in sacra amicitia & civili societate committuntur offensa aliqua graves, aliqua verò leves: ergo idem contingere potest in amicitia, quae DEUM inter & hominem intercedit.

Suppono secundò. Dari venialia, quae non sunt talia propter solam extrinsecam non imputationem DEI, sed ex sua natura intrinseca; nam ita primò definierunt Pius V. & Gregorius XIII. damnantes hanc propositionem Michaelis Bay: *Nullum est peccatum naturè suè veniale*: sed omne peccatum meretur poenam aeternam. Secundò: quia sunt aliqua peccata, quae non feruntur in objectum repugnans charitati, suntque offensa

H h

iones

siones in rebus levissimis, ut verbum otiosum, aspectus curiosus, &c. Nec obest primò, quòd Ezech. 28. & Rom. 6. mortis comminatio peccato absolute annectitur: *Stipendium peccati mors*: tunc enim Tò peccatum supponit pro suo significato & analogato principali, quod est peccatum mortale. Nec obest secundò, quod dicitur Matth. 5. *Qui solverit unum de mandatis istis minimis*, [quo videtur indicari peccatum veniale] *minimus vocabitur in regno caelorum*, h. e. in resurrectione computabitur inter minimos, seu reprobos. Non enim Christus per mandata minima intelligit illa, quæ tantum obligant sub veniali, sed quæ juxta vulgi & Phariseorum opinionem habebantur & negligebantur tanquam minima, uti de non irascendo, de non concupiscendo, &c.

3. Suppono tertio. Aliqua peccata esse venialia ex genere suo, h. e. secundum speciem ab objecto desumptam; aliqua verò per accidens tantum, nempe ex defectu deliberationis vel parvitate materia: illa specie essentialiter, ista verò accidentaliter distinguuntur à peccato mortali supra dictum est; in hoc nimirum sensu, quia ex fine proximo operis & meritis objecti peccata, quæ sunt venialia ex defectu deliberationis, vel parvitate materiae, pertinent ad eandem speciem, ad quam pertinet mortale: sic enim leve furtum æquè est peccatum injustitiæ, quam furtum grave, & semideliberata concupiscentia æquè est contra castitatem, quam perfectè deliberata. Quo tamen non obstante spectando habitudinem operantis ad finem ultimum, etiam hæc venialia essentialiter, & quidem toto genere differunt à quolibet peccato mortali.

4. Suppono quarto, complures esse differentias inter peccatum mortale, & veniale: Primò, quòd mortale destruat charitatem & gratiam, non autem veniale. Secundò, quòd per illud homo simpliciter avertatur à DEO, & rationem ultimi finis collocet in creatura; non autem per veniale. Tertio, quòd mortale inducat mortem animæ, non veniale. Quarto, quòd inordinatio peccati mortalis sit ab intrinseco irreparabilis, quia non relinquit radicem & principium veniæ; veniale ab intrinseco sit reparabile, quia relinquit gratiam & charitatem, quæ est principium veniæ. Quintò, quòd mortale inducat reatum pœnæ æternæ; veniale reatum pœnæ temporalis. Sextò, quòd mortale sit simpliciter contra legem, veniale verò secundum quid.

5. Ubi nota, quòd actus possit dici simpliciter esse contra legem ex duplici capite: primò *ex parte legis*, cum nempe legis observantia est necessaria ad conservationem charitatis & amicitiae cum DEO, quæ est præcipuus effectus legis: secundò *ex parte actus* seu tendentiæ contra legem, quando nimirum actus habet efficacem repugnantiam cum lege, & omnes conditiones ad actum perfectè humanum requisitas. Peccatum mortale utroque modo est contra legem simpliciter; primò ex parte actus, quia est tendentiæ deliberata in objectum dissonum rectæ rationi; deinde ex parte legis, eò quòd lex, cui adversatur, sit necessaria ad conservandam conjunctionem cum DEO ut fine ultimo. Peccatum verò ve-

niale si sit tale ex parvitate materiae, aut levitate objecti, non est simpliciter contra legem, Tò simpliciter accipiendo ex parte legis; si sit tale ex defectu deliberationis, non est simpliciter contra legem ex parte actus. His positis quartumque nam ex istis differentiis sit principalior, & radicalior ad distinguendum veniale à mortali?

§. II.

Statuitur primaria differentia inter mortale & veniale.

CONCLUSIO. *Præcipua & primaria differentia peccati venialis à mortali est, quòd per veniale homo non simpliciter & efficaciter à DEO ut ultimo fine avertitur, neque per illud divina amicitia destruitur, neque simpliciter contra legem peccatur.*

Ratio est: Illa est primaria differentia inter mortale & veniale peccatum, per quam genus peccati ut sic immediatè dividitur in mortale & veniale: sed per differentias prædictas peccatum ut sic immediatè dividitur: ergo. Minor probatur: Inordinatio & contrarietas ad legem proximè & immediatè dividitur in inordinatam efficacem ab ultimo fine, & inefficacem secundum quid; item contrarietas ad legem dividitur immediatè per hoc, quòd sit simpliciter, vel secundum quid: sed peccatum ut sic est actus inordinatus contra legem DEI: ergo peccatum ut sic per prædictas differentias proximè & immediatè dividitur.

Dices primò. Offensa personæ infinitæ est infinita, siquidem ratio offensæ creditur juxta dignitatem personæ offensæ: sed quòdlibet peccatum est offensæ personæ infinitæ: ergo quòdlibet peccatum est infinitum: adeòque nulla est ratio distinguendi inter mortale & veniale peccatum. Secundò. Illa culpa est gravis & mortalis, pro qua eligibilior est pœna æterna, sed pœna æterna est eligibilior, quam quælibet culpa peccati: ergo quælibet culpa peccati est gravis & mortalis.

Respondeo ad 1. si est offensæ simpliciter talis, concedo; si offensæ secundum quid, nego. Istud peccatum veniale est offensæ personæ infinitæ, ut tamen sit de genere offensæ secundum quid, concedo; simpliciter, nego min. & consequentiam. Ad 2. nego maj. hæc enim major eligibilior est eo provent, quòd pœna quæcunque continetur intra ordinem mali naturalis, & non sit malum DEI, sed malum hominis; e contra quælibet culpa etiam levissima pertinet ad ordinem mali moralis, estque mala ipsi DEO: atqui malum naturale, cum simpliciter possit esse bonum, & in genere moris possit esse causa meriti & virtutis, habet eligibilitatem aliquam, e contra malum morale, cum sit simpliciter & absolute malum à natura prorsus habet eligibilitatem.

Quæres. Undenam cognosci possit, quòd aliquod peccatum sit mortale, aut veniale?

Respondeo ex Sylvio hic tres regulas & signa observari posse: primò, quæ in sacra Scriptura vocantur *abominabilia, digna morte*, iisque gravissimæ pœnæ & comminatio adjungitur, esse mortalia, uti sunt peccata ab Apostolo recensita Gal. 5. quibus adduntur illa verba: *Quoniam qui talia*